

Posudek oponenta na magisterskou práci Bc. Lucie Marhounové:

Testování schopnosti „object permanence“ u sýkor a vliv neofobie a individuálních exploračních strategií na úspěšnost sýkor v kognitivních úlohách

Magisterská diplomová práce obsahuje 63 stran textu, který se opírá o rozsáhlý soubor 139 zdrojů citovaných údajů a 7 stránek příložených tabulek a grafů. Předložená práce se zabývá kognitivní schopností „object permanence“ tedy přetrváváním objektu ve formě mentálního obrazu a to u sýkory koňadry a uhelníčka a také faktory, které by mohly stanovení schopnosti ovlivnit. Není pochyb o tom, že bylo nabídnuto studentce atraktivní téma a Lucie Marhounové se chopila příležitosti a odvedla solidní kus práce.

V předkládané magisterské práci vlastnímu studiu předchází rozsáhlý, velmi čtivý, literární přehled, ve kterém jsou vysvětleny všechny důležité termíny a podány současné poznatky a hypotézy o kognitivních schopnostech označovaných jako „object permanence“. Je přitom zdůrazněna vazba mezi kognitivními schopnostmi živočichů a jejich ekologií a životní strategií a podrobně je vysvětlena situace u testovaných druhů pěvců.

Ve výsledcích, kromě jiného, je dobře vidět užitečnost koncepce personality, která pomáhá lépe vypreparovat kognitivní schopnosti, což se po formální stránce např. odráží v možnosti užití regrese místo stanovení pouhého rozdílu dvou souborů. Dále bych chtěl ještě zdůraznit, že výsledky ukazují i to, že není jen zajímavé, kam až sahají kognitivní schopnosti sýkor, respektive sýkory uhelníčka jako „food-storing“ druhu, ale také to, s jakými relativně nízkými kognitivními schopnostmi a alternativními strategiemi si sýkory mohou vystačit při zajišťování potravy. Nakonec je třeba ocenit i diskusi, která je obsáhlá a důkladná – vyjadřuje se ke všem momentům studie a čtenář krok za krokem získává přesvědčení, že autorka problematice opravdu rozumí. Ke studii mám ještě několik konkrétních dotazů a poznámek:

- 1) V metodice práce mi chybí popis použitých statistických postupů, neboť ve výsledcích je vidět, že byly použity komplikovanější analýzy a modely.
- 2) Proč se poněkud liší kritéria splnění testované úrovně a postupu na vyšší úroveň testu?
- 3) Str. 38 - Úloha 2 – není možno úspěch v této úrovni vyložit také učením?
- 4) Str. 44, úloha 3 – je překvapivé, jak málo zvířat zvládlo tuto vcelku jednoduchou úlohu – jen částečně zakrytý objekt. V textu je vícekrát zmíněn problém soustředění – nemělo by se tedy přistoupit k přebudování experimentálních podmínek, aby bylo zajištěno větší soustředění sýkor? Určité zautomatizování bez přítomnosti obsluhy by tomu jistě přispělo.
- 5) Str. 46, u věty: „U koňader je nicméně trend opačný“ nemá být – viz obr. 10 ale 11.
- 6) Str. 48, 49 – Vhled do obrázků alternativních strategií by urychlila připojená pozice umístění odměny.
- 7) Str. 52 - není zcela jasné, jací jedinci sýkory uhelníčka byly korelováni. Až v diskusi jsem se explicitně dozvěděl jejich počet.
- 8) Str. 80, příloha I - Jaký je rozdíl mezi nesplněním pokusu a volbou nesprávné zástěny?

Uvedené poznámky a dotazy jsem zformuloval pro vyjasnění některých nejasností ale nikoliv pro zpochybnění výsledků. Kolegyně Lucie Marhounová předkládá diplomovou práci, která přináší velmi zajímavé poznatky. Ty mají potenciál být dobře publikovány, takže mi nečiní obtíže tuto magisterskou práci doporučit k obhajobě.

V Českých Budějovicích 27. 5. 2015

Doc. RNDr. F. Sedláček, CSc.